

המוקד להגנת הפרט
HAMOKED Center for the Defence of the Individual
هموكيد - مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 7.3.2011
בתשובה נא לציין: 68333

בדואר רשום

לכבוד
גב' חילאת נצרה
ראש ענף רישום ילדים
לשכת מנהל האוכלוסין
משרד הפנים
ואדי ג'וז 49
ירושלים

גב' נצרה הנכבדה,

הנדון: **בקשה לרישום ילד במעמד של קבע**
ע"ש נירוק, ת"ז
עבור בנה פ, ת"ז
בקשה מיום 11.1.2000

1. הגב' _____ נירוק ייפתה את כוחם של פרקליטי המוקד להגנת הפרט לטפל בעניין הסדרת מעמדו של בנה, פ, _____ נירוק (להלן: פ), במרשם האוכלוסין. מצ"ב יפוי כוח.
2. פ, _____ נולד ביום 9.11.1995 בירדן לזוג הורים תושבי קבע: _____ נירוק (ת"ז _____) ו _____ נירוק (ת"ז _____).
מצ"ב תעודת לידה אשר מסומנת א.
3. ביום 11.1.2000 פנתה הגב' נירוק אל לשכתכם בכדי לרשום את בנה פ, _____ במרשם האוכלוסין.
4. ביום 13.8.2000 התקבלה תשובתכם בחתימת מנהל הלשכה דאז מר לקח, לפיה:
בתשובה על מכתבך מיום 11.1.2000 הריני להודיעך כי החלטנו לאשר רישום ילדיה **כתושבי ישראל** ולפי הרשימה הלוטה בזה...הערה:
פ, _____ יחויב באגרת שירותים בסך 535 שקלים לידיעתך.
(ההדגשה הוספה, נ.ד.).
המכתב מצ"ב ומסומן ב.

5. מתברר, כי בשנת 2000 נרשם פ _____ במעמד ארעי. אולם, במכתבכם לא הייתה שום אינדיקציה לכך, שפ _____ לא יירשם במעמד תושב קבע. כמו כן, כאשר פ _____ נרשם בספח תעודות הזהות של הוריו, לא הייתה שום אינדיקציה לכך שפ _____ אינו תושב קבע. מעולם לא נאמר למשפחה, שפ _____ אינו תושב קבע.
6. ביום 24.8.2000, לאחר רישומו של פ _____ במרשם האוכלוסין, הנפיק אביו _____ ספח חדש לתעודת הזהות שלו. בספח, הנושא את התאריך 24.8.2000, מופיע שמו של הבן פ _____.
- צילום תעודת הזהות של האב _____ מצ"ב ומסומן ג.
7. בחודש אוקטובר 2001 עברו גבי נירוק ופ _____ להתגורר בירדן. משך תקופת שהותם שם, ביקרו בני המשפחה בארץ פעמים רבות, ושמרו על תוקף כרטיסי היוצא שלהם.
8. ביום 30.7.2003 הנפיקה גבי נירוק תעודת זהות חדשה. **בספח תעודת הזהות שלה, הנושא גם הוא את התאריך 30.7.2003, נרשם שמו של פ _____ ברשימת ילדיה.**
- צילום תעודת הזהות של גבי נירוק מיום 30.7.2003, כולל הספח בו מופיע בנה פ _____, מצ"ב ומסומן ד.
9. במועד זה, המעמד הארעי של פ _____ כבר פקע. אך לא טרחתם לברר עם גבי נירוק מדוע לא ביקשה לשדרג את מעמדו של בנה למעמד של קבע ולא הסבתם את תשומת ליבה לאופן והמועד בו עליה לחדש את המעמד.
10. בשנת 2007 (מרשתי איננה זוכרת את החודש המדויק), ניסו גבי נירוק ופ _____ לעבור מן הארץ לירדן דרך גשר אלנבי. פקידי ביקורת הגבולות בגשר סירבו להעביר את פ _____, והפנו את גבי נירוק אל משרד הפנים. גבי נירוק פנתה אל לשכתכם, במחשבה שהיא פונה לשם **הסדרת יציאתו** של פ _____ את גבולות הארץ, ולא לשם הסדרת **מעמדו**. ביום 19.8.2007 קיבלה גבי נירוק את מכתבכם, החתום על ידי גבי רימה דקידק, אשר הופנה אל משטרת ישראל וביקש לאשר את יציאתו של פ _____ מהאזור. במכתב נכתבה ההערה "אינו זכאי להירשם במרשם האוכלוסין".
11. זמן קצר לאחר מכן, יצאו גבי נירוק ופ _____ את הארץ, לירדן.
12. ביום 5.12.2007 נתקבל מכתבכם, לפיו פ _____ נרשם במעמד **תושב ארעי** א/5 ביום 23.8.2000. נציין, כי הדבר נוגד את מדיניותכם כפי שנהגה בעת רישומו של פ _____, לפיה ילדים כמו פ _____ נרשמו במעמד של תושב קבע. עוד יצוין, כי הייתה זו הפעם הראשונה שנכתב באופן מפורש, כי פ _____ לא נרשם במעמד של תושב קבע באוגוסט 2000. **במכתב, לא נכתב כי המעמד אותו קיבל פ _____ בשנת 2000 היה מעמד זמני, אותו היה עליו לחדש, ומשלא נעשה כן – המעמד פקע.**

13. באותה תקופה בה נתקבל המכתב מיום 5.12.2007, המשפחה לא הייתה מיוצגת, ולכן לא הבינה את משמעות הדברים כפי שנכתבו במכתב. זאת, **במיוחד לאור העובדה כי בתעודת הזהות שהנפיקה גב' נירוק בשנת 2003, הופיע פ_____ כבנה ברשימת ילדיה.**
14. בשנת 2008 שבו גב' נירוק ופ_____ להתגורר בירושלים באופן קבוע. במהלך שנת 2010 הוגשה בקשה עבור פ_____ לקבלת תעודת זהות ראשונה דרך בית הספר, בהגיעו לגיל 16. כנראה בעקבות הנחיה שקיבל בית הספר מלשכתכם, הופנתה המשפחה אליכם. בחודש ינואר 2011 פנתה המשפחה ללשכתכם, **שם נאמר להם כי על גב' נירוק להגיש עבור בנה פ_____ בקשה לאיחוד משפחות.**
15. בעקבות זאת פנתה המשפחה למוקד להגנת הפרט, והוסבר להם כי על פי מכתבכם, פ_____ נרשם בזמנו במעמד של תושב ארעי. כאמור, עובדה זו לא הובהרה למשפחה בעת רישומו של פ_____, כמו גם השלכותיה. המשפחה לא ידעה שמדובר במעמד אשר פוקע לאחר תקופה מסוימת ושיש לחדשו. הגב' נירוק חשבה, שכאשר פ_____ רשום בספח תעודת הזהות שלה, משמעות הדבר היה שהוא מחזיק במעמד תושבות קבע.
16. יוער, כי רק לאחרונה דן בית המשפט העליון במקרה דומה מאוד, במסגרת עע"ם 9371/08 **סאלח נ' משרד הפנים** (פסק דין מיום 15.2.2011, פורסם בנבו, להלן: **עניין סאלח**). שם, ילדיה של תושבת קבע נרשמו במרשם האוכלוסין, מבלי שהודיעו לה שהם נרשמו במעמד של תושבים ארעיים ושיש לחדש את המעמד מדי שנה. במקרה של משפחת סאלח, אישור הרישום הופיע במכתב מהפרקליטות, על פיו אושר "רישום חמשת ילדיה במרשם האוכלוסין הישראלי".
17. בעניין סאלח, המערערת (האימא) יצאה בשנת 2001 לירדן ושבה לישראל בשנת 2007. **כאשר ביקשה להנפיק תעודות זהות עבור ילדיה שהגיעו לגיל 16, התברר לה כי הילדים (שסברה שנרשמו במעמד תושבי קבע) נרשמו במעמד ארעי מסוג א5 בלבד (פסקה 3 לפסק הדין).**
18. בפסק הדין ביקר בית המשפט בחריפות את משרד הפנים, אשר לא הודיע למערערת על המעמד בו נרשמו ילדיה ועל הצורך לחדשו:

מנין איפוא היתה אמורה המערערת לדעת שיש לה צורך גם בחידוש זכאותם של הילדים? כל שנאמר לה במכתב הפרקליטות הוא שילדיה יירשמו במרשם האוכלוסין הישראלי ושעליה להמציא את תעודת הזהות שלה ואת תעודות הלידה שלהם לשם כך, ובהמשך נמסר לה שעליה להמציא אישורים על לימודים ותעודות גמר של ילדיה. זאת ועוד, הילדים נרשמו בספח תעודת הזהות שלה, ללא כל איזכור של היות מעמדם בישראל ארעי. רישום זה מופיע גם בתעודת הזהות החדשה שהונפקה למערערת בשנת 2002, ארבע שנים לאחר מכתב הפרקליטות. גם בתעודה עדכנית זו (אשר צילום שלה מצורף כנספח ד' לתיק המוצגים של המערערים)

מופיעים כל הילדים, מבלי שניתן להבחין מיהו בעל מעמד ארעי, כטענת המשיב, ומיהו תושב קבע. אם המעמד שהוקנה לילדים היה אכן מסוג א/5, הרי שלא היה מקום לרשום ללא הערה כלשהי בספח של התעודה שהוצאה בשנת 2002, שהרי אז לכאורה כבר פקע מעמד הארעי. לכך לא הוצגה לנו כל תשובה. המשיב אף איננו טוען כי הודיע למעוררת בדרך כלשהי על כך שילדיה זכו למעמד ארעי בלבד. להפך, בהודעת המשיב לבית המשפט הנכבד קמא מתאריך 3.4.2008, נאמר מפורשות כי בתקופה הרלבנטית לעניינם של המעוררים, לא צוין המעמד שבו נרשמו הילדים בספח תעודת הזהות של ההורים (סעיף 4 להודעה). עוד נאמר כי בתקופה הנ"ל גם לא היה נוהל מסודר לטיפול בבקשות כגון זו שהגישה המעוררת וכיום הנוהג שונה, כך שנאמר עכשיו להורים מפורשות שילדם נרשם במעמד א/5 ולא יזו תקופה. שינוי נוהל זה מלמד אף הוא כי בתקופה הרלבנטית לענייננו היה, ככל הנראה, חוסר בהירות ביחס למעמד, שיש להניח כי הקשה גם על המעוררת להבין את מעמד הנכון של ילדיה בישראל.

כל המתואר לעיל מוביל, לגיטימי, למסקנה כי המעוררת פעלה במכלול כפי שנדרש ממנה, תוך הקפדה על מילוי מרבית ההוראות ועמידה בתנאים שנקבעו לה. התנהלות המדינה במכלול, לעומת זאת, היתה מוקשית ובעייתית. בנסיבות אלה, סבורני כי המדינה לא פעלה בצורה סבירה, כמצופה מרשות מינהלית, ולכן דן ההחלטה על שלילת מעמדם של הילדים – להתבטל.

(שם, פסקאות 11-12, ההדגשות הוספו, נ.ד.).

19. יוער, כי בעניין סאלח, בין הצדדים הייתה קיימת מחלוקת לגבי מרכז חייהם של הילדים בישראל, ולכן בית המשפט קבע כי יש להעניק לילדים רישיון ישיבה ארעי מסוג א/5 עד לסיום בדיקת מרכז החיים של המשפחה. במקרה דנן, לעומת זאת, אין ספק בדבר מרכז חייו של פ _____ יחד עם אימו בירושלים, מאז שובם מירדן בשנת 2008. למעלה מן הנדרש, יצורפו בהמשך מסמכים המוכיחים זאת באופן חד משמעי. על כן, בניגוד למקרה בעניין סאלח, יש להעניק לפ _____ מעמד של תושבות קבע, לאלתר, וללא גביית אגרה נוספת.

מסמכים המוכיחים את מרכז חיי המשפחה בישראל

20. כאמור, למעלה מן הצורך, מצורפים בזאת מסמכי מרכז חיים:

- א. פ. _____ מתגורר בירושלים עם אימו ועם אחיו אדם, בבית בבעלות המשפחה. אישורים על בעלות מלשכת רישום המקרקעין וצו הירושה מצ"ב ומסומנים ה-2-1.
- ב. חשבונות ארנונה לשנים 2008-2011 מצ"ב ומסומנים ו-4-1.
- ג. חשבונות חשמל לשנים 2008-2010 מצ"ב ומסומנים ז-3-1.
- ד. חשבונות מים לשנים 2008-2010 מצ"ב ומסומנים ח-3-1.
- ה. אישורי לימודים של פ. _____ לשנות הלימודים 2008/9, 2009/10 מצ"ב ומסומנות ט-2-1.
- ו. אישור על חברות בקופת חולים כללית מצ"ב ומסומן י.

סיכום של דברים

21. בשמירת עובדת רישומו של פ. _____ במעמד תושבות ארעית כמעין "סוד" אשר לא נחשף בפני המשפחה אלא רק כאשר טענתם כי מעמד זה פקע, לא נהגתם כמצופה מרשות מנהלית. לא פעלתם בשום צורה להביא לידיעת משפחת נירוק את המעמד בו נרשם הבן פ. _____, ואפשרתם להם להמשיך ו"לטעות" כאשר רשמתם את פ. _____ בספח תעודת הזהות של אימו בשנת 2003.
22. לאור פסק הדין בעניין סאלח, ולאור העובדה כי בניגוד למקרה שם, אין ספק לגבי מרכז חייהם של פ. _____ ואימו בירושלים, אנו דורשים את רישומו של פ. _____ במעמד של תושב קבע באופן מיידי.

בכבוד רב,

נועה דיאמונד, עו"ד

לוט:
ייפוי כוח
נספחים א-י